

Ons kenmerk
DSO/2017.1258
RIS299552

VRIJGAVE VOOR INSpraak VOORONTWERP HERINRICHTING OPENBARE RUIMTE
BEZUIDENHOUT-OOST FASE 3

Het college van burgemeester en wethouders van Den Haag,

overwegende dat:

- de riolering in de wijk Bezuidenhout-Oost aan vervanging toe is;
- het college de ambitie heeft de buitenruimte in Den Haag mooier te maken en de buitenruimte in Bezuidenhout-Oost aan verbetering toe is;
- het voorontwerp tot stand gekomen is in nauwe samenwerking met bewoners en ondernemers;
- het gewenst is inspraak te houden, zodat een ieder kan kennis nemen van de inhoud en zienswijzen bekend kan maken;
- vanuit verschillende bronnen budget beschikbaar is voor de herinrichting, waarover na de inspraakprocedure definitief besloten zal worden door de raad;

besluit:

het voorontwerp herinrichting buitenruimte Bezuidenhout-Oost fase 3 vrij te geven voor inspraak.

Den Haag, 17 april 2018

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Peter Hennephof

Pauline Krikke

Aanleiding

Al enkele jaren geleden is besloten om de riolering in de wijk Bezuidenhout-Oost te vervangen. Tegelijkertijd is het initiatief genomen om het parkeren in woonwijken in Den Haag te verbeteren in het kader van de aanpak van het programma P2500, later geactualiseerd in het programma Parkeren in Woongebieden. Daarnaast is de buitenruimte zodanig verouderd dat dagelijks onderhoud de knelpunten niet meer oplost. Bij vervanging van de riolering zijn geen middelen beschikbaar om de openbare ruimte te vernieuwen. De middelen uit het programma Parkeren in Woongebieden zijn niet toereikend om een complete herinrichting te financieren. Er is daarom gekozen om door middel van extra middelen vanuit het programma Werk met Werk en middelen vanuit verkeersveiligheid de vernieuwing van de buitenruimte te financieren.

Het project Bezuidenhout-Oost is vanwege de grootte van het gebied en de beschikbare budgettaire mogelijkheden van de reserve Werk met Werk in drie fasen geknipt. Op 16 december 2014 (RIS279685) is besloten over de ontwerpen van de eerste fase van het project. De uitvoering van fase 1 is gestart in februari 2016 en inmiddels gereed. Op 23 maart 2017 (RIS 296540) is besloten over de ontwerpen van fase 2 van het project. De uitvoering hiervan vangt aan in het tweede kwartaal van 2018. Het voorliggende ontwerp is het laatste ontwerp van het integrale project en betreft het ontwerp voor fase 3.

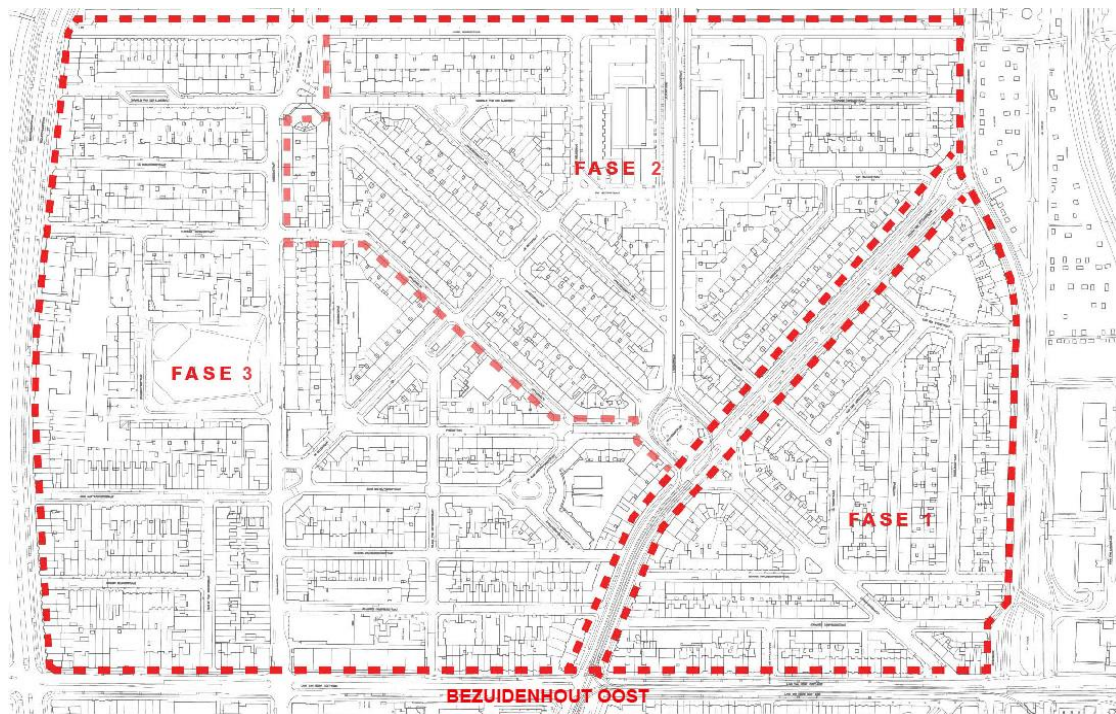
Doelen

De doelstellingen van het project zijn gelijk gebleven, namelijk:

- Het college heeft de ambitie om de buitenruimte in Den Haag mooier te maken. Door het op Residentie kwaliteit brengen van de buitenruimte wordt deze ambitie voor Bezuidenhout-Oost behaald;
- Invulling geven aan het programma *Parkeren in Woongebieden* door het parkeren beter te reguleren en de parkeerdruk te verlagen;
- Zorgen dat de benodigde rioolvernieuwing kan plaatsvinden;
- Maximale synergie bereiken door verschillende werkzaamheden en daaraan verbonden budgetten op elkaar af te stemmen. Hierdoor kan beter aan de wensen van de bewoners van Bezuidenhout-Oost tegemoet gekomen worden dan wanneer de projecten onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd;
- Het creëren van draagvlak onder de bewoners voor de werkzaamheden door in nauwe samenwerking de ontwerpen op te stellen, waardoor in een vroegtijdig stadium met de wensen van bewoners rekening kan worden gehouden en kennis uit de wijk benut wordt;
- De overlast voor de buurt zoveel mogelijk beperken door werkzaamheden te combineren.

Projectgrenzen

Na besluitvorming over fase 1 (2014) is opnieuw bezien in hoeverre de beschikbare middelen aan de wijk toebedeeld konden worden. Er is vervolgens besloten om fase 2 en fase 3 om te wisselen en een nieuwe fasering te gebruiken, waarbij in 2015 in elk geval zekerheid was voor de nieuwe fase 2. Inmiddels is ook budget beschikbaar voor fase 3. De fasering is op onderstaande kaart opgenomen.

Fase 3 betreft de volgende straten:

- De Moucheronstraat
- Carel Reinierszkade
- 2e en 3e Joan Maetsuyckerstraat
- Hendrik Zwaardercroonstraat
- Johannes Camphuijsstraat
- Merkusstraat
- Gerard Rijnstraat
- Spaarwaterstraat
- De Sillestraat-Zuid (incl. plein)
- Joan Maetsuyckerstraat
- Pahudstraat
- Cornelis van der Lijnstraat (incl. plein)
- Cornelis Houtmanstraat
- Rijklof van Goenstraat
- Willem van Outhoornstraat
- Theresiastraat
- De Eerensplein

Ontwerpuitingangspunten

Fase 3 is een vervolg op fase 1 en 2, waarbij dezelfde uitgangspunten zijn gehanteerd, gebaseerd op een afweging tussen leefbaarheid, parkeren en bomen. Het handboek openbare ruimte is zoveel als mogelijk gevolgd, met als uitgangspunt residentiekwaliteit.

Pleinen

In het gehele projectgebied Bezuidenhout-Oost bevinden zich enkele grotere pleinen. Voor de grote en middelgrote pleinen van fase 3 zijn openbare “pleingesprekken” georganiseerd, waarin per plein de wensen en belangen van de bewoners zijn besproken.

Specifiek voor het De Silleplein waren de resultaten uit de enquête en de pleingesprekken zodanig divers, dat er geen eenduidige conclusie was te trekken. Daarom is voor dit plein een experiment met een tijdelijke inrichting uitgevoerd, om zo in de praktijk de meerwaarde van een van de mogelijke oplossingsrichtingen te ervaren. Na afloop van dit experiment en de daaraan gekoppelde enquête bleek dat de meeste mensen kozen voor een aangepaste verkeerscirculatie, waarbij één van de straten rond het plein wordt ingericht als voetgangersgebied, en daarmee toegevoegd wordt aan de verblijfsruimte op het plein. Dit principe is als uitgangspunt genomen bij de verdere uitwerking.

Parkeren fase 3

De parkeerdruk in de wijk is reeds langere tijd onderwerp van gesprek met het Wijkberaad. Oorspronkelijk waren de doelstellingen uit het programma Parkeren in Woongebieden (PiW) de realisatie van extra parkeerplaatsen en het beter reguleren van het parkeren. In fase 1 en 2 bleek het toevoegen van extra parkeerplaatsen in de openbare ruimte een hardnekkige opgave. Net als in fase 1 en 2 is in fase 3 fysiek op straat geen ruimte om extra parkeercapaciteit te realiseren. Wel is het parkeren beter gereguleerd door te zorgen dat er minder foutgeparkeerd gaat worden. Door enigszins af te wijken van de richtlijnen uit het handboek openbare ruimte is het mogelijk gebleken het huidige aantal parkeerplaatsen te handhaven.

Door de herinrichting ontstaat een duidelijke indeling van de straten, waarbij foutparkeren vrijwel niet mogelijk is en bestaande parkeerplaatsen beter benut kunnen worden. Door de straathoeken op een andere manier vorm te geven, wordt het oversteken veiliger en kunnen fietsnietjes worden geplaatst. Uiteindelijk blijft het totaal aantal parkeerplaatsen in fase 3 van 1191 (legale) parkeerplaatsen met een lichte toename gehandhaafd (1194 legale parkeerplaatsen).

Verlichting

De straatverlichting wordt net als in fase 1 en 2 vervangen door moderne LED-verlichting. Hiervoor worden nieuwe armaturen toegepast, met uitzondering van straten waar historische lampen al aanwezig zijn en niet vervangen hoeven te worden. Dit zijn de Rijklof van Goenstraat en de Carel Reinierszkade.

Bomen

Net zoals voor fase 2 is er ook voor fase 3 een bomeneffectanalyse uitgevoerd. Dit is een uitgebreid onderzoek naar de huidige gezondheid en toekomstverwachting van de bomen en de gevolgen die kunnen optreden als gevolg van de vernieuwing van de riolering en de herinrichting. Op basis van dit rapport zijn enkele aanpassingen uitgevoerd in het ontwerp van de straten (bijvoorbeeld in de Moucheronstraat), waardoor bomen kunnen worden gespaard. In enkele andere straten is kap van de bomen noodzakelijk, hetzij vanwege de lage levensverwachting en/of ziekte, hetzij vanwege de aanpassing van het straatprofiel, in verband met de noodzakelijke weg- en trottoirbreedte.

In totaal zijn er op dit moment 374 bomen. De kap van 272 bomen wordt voorbereid, daarvoor in de plaats komen 297 nieuwe bomen. In totaal zullen er in de nieuwe situatie 399 bomen aanwezig zijn.

Overig groen

In overleg met de bewoners zijn voorstellen gemaakt voor het aanplanten van extra groen, o.a. op het De Silleplein. Veel bewoners hebben geïnformeerd naar de mogelijkheid van geveltuintjes. In fase 1 heeft de aannemer in overleg met de bewoners bij de herinrichting voor bewoners de geveltuintjes aangelegd, dit is in fase 3 ook mogelijk.

Theresiastraat

Een belangrijk onderdeel van fase 3 is de herinrichting van de Theresiastraat en het De Eerensplein tussen de Laan van Nieuw-Oost Indië en de Vlaskamp. Op dit moment geldt voor de straat en het plein een snelheidsregime van 50 km/u.

De Theresiastraat zal in de nieuwe situatie ingericht worden als een 30 kilometer weg. Dit is een lang gekoesterde wens van het Wijkberaad, bewoners en winkeliers. In nauw overleg met de HTM is gewerkt aan een zodanig profiel dat de doorstroming van de bus gegarandeerd is en tegelijkertijd is in het plan laden en lossen, ruimte voor fietsers en verbeterde uitstraling ter hoogte van de winkels opgenomen.

Verkeerscirculatie

Als gevolg van de aanpassing van de wegprofielen verandert in een drietal straten de rijrichting van tweerichtingsverkeer naar éénrichtingsverkeer, te weten de Spaarwaterstraat, Gerard Reijnstraat en de Rijklof van Goenstraat. Deze straten zijn te smal om tweerichtingsverkeer te realiseren volgens de normen van het Handboek Openbare Ruimte.

ORAC's

Bezuidenhout-Oost staat op het programma voor de plaatsing van ORAC's. Na de realisatie van de herinrichting zal de parkeerdruk gemeten worden. Indien voldaan wordt aan de voorwaarden voor het plaatsen van ORAC's, kunnen deze volgens de gebruikelijke procedure geplaatst worden. Indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden voor het plaatsen van ORAC's zullen aanvullende maatregelen nodig zijn om de parkeerdruk te verlagen. De middelen voor het plaatsen van ORAC's zijn beschikbaar gesteld in de 3^e tranche van het plaatsingsprogramma.

Toetsing en advies

Het voorlopig ontwerp fase 3 is voorgelegd aan het Vooroverleg Over Verkeerszaken (VOV) en de Adviescommissie Openbare Ruimte (ACOR). Vanuit het VOV is aandacht gevraagd voor veilige voetgangersoversteekmogelijkheden en de breedte van trottoirs bij plaatsing van fietsnietjes op de trottoirs. Met inachtneming van deze aandachtspunten heeft het VOV positief geadviseerd op 23 november 2017. De ACOR is content met het feit dat de buurt een opwaardering krijgt en de Theresiastraat een nieuwe uitstraling en allure passend bij een 30km-zone krijgt. Naast enkele aandachtspunten voor verdere uitwerking, is de ACOR van mening dat het groenbeeld niet achteruit mag gaan op kwaliteit. De ACOR kan niet positief adviseren indien de bomenbalans niet gehandhaafd blijft. Ter tegemoetkoming aan de ACOR is het ontwerp aangepast en zijn onder andere bomen toegevoegd in verschillende straten. Na de inspraakprocedure zal het voorontwerp nogmaals aan de ACOR voorgelegd worden ter verkrijging van een positief advies.

Beheer

De wegbeheerder en de groenbeheerder van stadsdeel Haagse Hout hebben actief meegedacht over de herinrichting. Het beheerniveau (residentiekwaliteit) is ongewijzigd, de beheerlasten blijven dan ook gelijk.

Co-creatie/inspraak

Het Wijkberaad Bezuidenhout heeft ook in deze fase actief straatvertegenwoordigers geworven, om als aanspreekpunt voor de gemeente te dienen ter uitwerking van de voorstellen. In januari en februari 2017 heeft er voor fase 3 een eerste ronde straatgesprekken plaatsgevonden, waarna het ontwerp is gemaakt. In november heeft er met bijna alle straten een tweede ronde straatgesprekken plaatsgevonden, waarbij het concept VO is toegelicht en besproken. Het voorliggend ontwerp is een uitwerking op basis van de opmerkingen die straatvertegenwoordigers geleverd hebben. Naar verwachting is er groot draagvlak voor de herinrichting in de wijk. Een inspraakprocedure wordt nu gevolgd zodat een ieder kennis kan nemen van het voorstel en hier op kan reageren.

Duurzaamheid

Het project behelst herinrichting van de openbare ruimte. Het doorvoeren van duurzaamheidsdoelstellingen leidt onder andere tot de volgende punten: binnen de uitvoeringstrategie is gewaarborgd dat vrijkomende stenen, behoudens gebroken materialen, hergebruikt worden in de parkeervakken. Daarnaast worden eisen opgenomen voor mobiele werktuigen en rijdend materieel over energie-efficiëntie en worden emissiewaarden opgenomen. Het opnemen van aanvullende eisen en voorwaarden in de aanbesteding worden onderzocht op basis van eerdere ervaringen bij herinrichtingen. Bij de herplant van nieuwe bomen zijn door toepassing van het handboek openbare ruimte goede groeiplaatsen gewaarborgd.

Vervolg en planning

Na vrijgave voor inspraak wordt een brede informatieavond georganiseerd. Bewoners kunnen tevens gedurende een termijn van 6 weken reageren op het ontwerp. Besluitvorming door de raad over de voorontwerpen van fase 3 is voorzien in het tweede kwartaal 2018. Daarna volgt uitwerking naar een definitief ontwerp, bestek en aanbesteding. In beginsel is voor deze uitwerking circa 12 maanden nodig. De uitvoering van fase 3 volgt op de uitvoering van de werkzaamheden van fase 2. Vooralsnog is de start uitvoering fase 3 voorzien in het eerste kwartaal 2020 en de oplevering in het laatste kwartaal van 2021.

Financiën

De kosten voor het vervangen van de riolering worden gedekt in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2016 – 2020. Op basis van de meest actuele ramingen zijn de herinrichtingswerkzaamheden gedekt uit de beschikbare budgetten, waaronder Werk-met-Werk en Parkeren in Woongebieden. In het raadsvoorstel na inspraak zullen de definitieve besluiten hieromtrent worden opgenomen.